

КИЇВСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ ЛІНГВІСТИЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ

Факультет туризму, бізнесу і психології
Кафедра психології і туризму

СИЛАБУС НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Аналіз та оцінка туристично-рекреаційного потенціалу України

галузь знань	24 Сфера обслуговування
спеціальність	242 Туризм і рекреація
рівень вищої освіти	другий (магістерський)
освітня програма	Туризмознавство
статус дисципліни	нормативна

Форма здобуття освіти	денна, заочна
Навчальний рік	2023 - 2024
Семестр	II
Кількість кредитів ЄКТС	3
Мова навчання	українська
Форма підсумкового контролю	іспит

Розробник:

Гедін М.С., кандидат історичних наук, доцент, доцент кафедри психології і туризму

Схвалено на засіданні кафедри психології і туризму,
08 червня 2023 року, протокол № 16

Завідувач кафедри

Олександр БОНДАРЕНКО

Пояснювальна записка

Метою навчальної дисципліни «Аналіз та оцінка туристично-рекреаційного потенціалу України» є ознайомлення здобувачів вищої освіти зі складовими аналізу та методами оцінки туристично-рекреаційного потенціалу України.

Предметом вивчення курсу «Аналіз та оцінка туристично-рекреаційного потенціалу України» є теоретико-методологічні засади дослідження туристично-рекреаційного потенціалу.

Курс «Аналіз та оцінка туристично-рекреаційного потенціалу України» для здобувачів спеціальності 242 Туризм складається з одного змістового модуля : *Туристично-рекреаційний потенціал України як об'єкт дослідження*. У ньому висвітлюються теоретико-методологічні засади дослідження туристично-рекреаційного потенціалу.

Завданням вивчення дисципліни «Аналіз та оцінка туристичного потенціалу України» є формування у здобувачів фахового розуміння методів аналізу та оцінювання туристично-рекреаційного потенціалу, а також формування таких загальних та спеціальних (фахових) компетентностей:

Інтегральна компетентність:

Здатність розв'язувати складні задачі дослідницького та/або інноваційного характеру у сфері туризму і рекреації.

Загальні компетентності:

ЗК1. Здатність до організації, планування, прогнозування результатів діяльності.

ЗК2. Здатність вести професійну діяльність у міжнародному та вітчизняному середовищі.

ЗК5. Здатність оцінювати та забезпечувати якість виконуваних робіт.

ЗК6. Здатність до абстрактного мислення, аналізу та синтезу.

Спеціальні (фахові) компетентності:

СК1. Здатність застосовувати у професійній діяльності категорійно-термінологічний апарат, концепції, методи та інструментарій системи наук, що формують науковий базис туризму та рекреації.

СК2. Здатність планувати і виконувати наукові та/або прикладні дослідження у сфері туризму та рекреації.

СК5. Здатність оперувати інструментами збору, обробки інформації, аналізувати та управляти туристичною інформацією.

СК6. Здатність до аналізу, прогнозування, планування бізнес-процесів та геопросторового планування у сфері туризму та рекреації.

СК8. Здатність визначати місце України в загальноєвропейському і світовому туристичному просторі.

‘Курс «Аналіз та оцінка туристично-рекреаційного потенціалу України» для здобувачів спеціальності 242 Туризм складається з одного змістового модуля : *Туристично-рекреаційний потенціал України як*

об'єкт дослідження. У ньому висвітлюються теоретико-методологічні засади дослідження туристично-рекреаційного потенціалу.

Загальний обсяг (відповідно до робочого навчального плану):

Денна форма здобуття освіти:

3 кредити ЄКТС; 90 год., у тому числі:

лекції – 20 год.

семінарські заняття – 22 год.

самостійна робота – 48 год.

Заочна форма здобуття освіти:

3 кредити ЄКТС; 90 год., у тому числі:

лекції – 6 год.

семінарські заняття – 4 год.

самостійна робота – 80 год.

Навчально-тематичний план дисципліни

«Аналіз та оцінка туристично-рекреаційного потенціалу України»

№ п/п	№ і назва теми (включно із темами, що винесені на самостійне опрацювання)	Кількість годин							
		Денна форма здобуття освіти				Заочна форма здобуття освіти			
		Разом	у тому числі			Разом	у тому числі		
лекції	семінарські / практичні заняття		самостійна робота	лекції	семінарські / практичні заняття		самостійна робота		
<i>Модуль 1</i>									
Змістовий модуль. Туристично-рекреаційний потенціал України як об'єкт дослідження.									
1.	Тема 1. Туристично-рекреаційний потенціал території: науковий зміст і сутність поняття.	8	2	2	4	10	2	–	8
2.	Тема 2. Роль кадрового потенціалу в туризмі і рекреації	8	2	2	4	8	–	–	8
3.	Тема 3. Клімат як туристичний ресурс: регіональні особливості та вплив на туристичну привабливість	8	2	2	4	8	–	–	8

	регіонів								
4.	Тема 4. Рельєф та спелеоресурси України: регіональні особливості туристичного використання	8	2	2	4	8	–	–	8
5.	Тема 5. Водні туристично-рекреаційні ресурси України: потенціал, регіональні особливості туристичного використання	8	2	2	4	8	–	–	8
6.	Тема 6. Вплив російсько-української війни на туристичну галузь в Україні та світі:	8	2	2	4	8	–	2	10
7.	Тема 7. Бальнеологічні ресурси України: види, потенціал, регіональні особливості використання	10	2	2	6	10	–	–	10
8.	Тема 8. Туристична інфраструктура та соціально-економічна компонента туристично-рекреаційного потенціалу регіонів України	10	2	2	6	10	2	–	8
9.	Тема 9. Аналіз та оцінка історико-культурного потенціалу міст України	10	2	2	6	10	2	–	8
10.	Тема 10. Методичні підходи до оцінювання	12	2	4	6	10	–	2	8

туристично-рекреаційного потенціалу України									
Разом годин за модулем 1	90	20	22	48	90	6	4	80	
Усього годин	90	20	22	48	90	6	4	80	

**Перелік тем і зміст лекційних занять
з дисципліни «Аналіз та оцінка туристично-рекреаційного потенціалу
України»**

Тема 1. Туристично-рекреаційний потенціал території: науковий зміст і сутність поняття (2 год.)

Зміст лекції: Тлумачення понять «туристичний потенціал», рекреаційно-туристичний потенціал» науковцями та в нормативних документах. Сутнісні характеристики та компонентний склад туристичного потенціалу регіону. Чинники формування туристичного потенціалу: природно-географічні, історико-культурні, демографічні, соціально-економічні, екологічні. Оцінювання туристичного потенціалу території: методи, показники.

Тема 2. Кадровий потенціал сфери туризму і рекреації: стан, виклики та тенденції розвитку (2 год.)

Зміст лекції: Особливості освітньої підготовки фахівців сфери туризму та рекреації в Україні. Прогнозування та планування потреби в кадрах. Підбір і розстановка кадрів відповідно компетентнісного рівня. Створення дієвого кадрового резерву. Планування розвитку персоналу, формування і реалізацію мотиваційного компоненту. Формування конкурентоздатного кадрового потенціалу в умовах пошуку нової парадигми в сфері туризму в Україні. Рекомендації з метою впровадження та реалізації ефективного управління кадровим ресурсом туристичного підприємства в Україні.

Тема 3. Клімат як туристичний ресурс: регіональні особливості та вплив на туристичну привабливість регіонів (2 год.)

Зміст лекції: Вплив клімату на розвиток туризму. Медико-кліматична характеристика природних зон України. Кліматичні ресурси в санаторно-курортному лікуванні. Кліматичні рекреаційно-туристичні ресурси регіонів України.

Тема 4. Рельєф та спелеоресурси України: регіональні особливості туристичного використання (2 год.).

Зміст лекції: Вплив рельєфу на просторову диференціацію природних умов та розвиток рекреаційно-туристичних процесів. Рельєф як компонент пейзажу та його роль у формуванні позитивного психолого-естетичного рекреаційного ефекту. Територіальна диференціація орографічних умов в Україні. Роль гірських ландшафтів у розвитку туризму. Регіональні особливості використання форм рельєфу у туристичній діяльності. Спелеоресурси України: розміщення, можливості використання.

Тема 5. Водні туристичні ресурси України: потенціал, регіональні особливості туристичного використання (2 год.)

Зміст лекції: Види водних туристичних ресурсів. Чорне та Азовське моря як основні рекреаційно-туристичні об'єкти України. Рекреаційно-туристичне значення та використання річок України. Можливості розвитку річкового круїзу. Озера як туристичні ресурси. Штучні водойми України як об'єкти купально-пляжного відпочинку та оздоровчо-спортивної рекреації. Види водного туризму в Україні. Регіональні особливості використання потенціалу водних туристичних ресурсів в Україні.

Тема 6. Вплив російсько-української війни на туристичну галузь в Україні та світі (2 год.)

Зміст лекції: Світовий туризм і війна: аналіз ситуації, туристична галузь України: нові завдання та виклики, повоєнні цілі та перспективи розвитку туризму

Тема 7. Бальнеологічні ресурси України: види, потенціал, регіональні особливості використання (2 год.)

Зміст лекції: Види бальнеологічних ресурсів. Лікувальні мінеральні води: види, запаси, розміщення, використання. Термальні джерела в Україні: розміщення, сучасний стан та перспективи використання. Лікувальні грязі: види, запаси, розміщення, використання. Інші види природних мінеральних лікувальних ресурсів України: озокерит, бішофіт, ропа солоних озер.

Тема 8. Туристична інфраструктура та соціально-економічна компонента туристичного потенціалу регіонів України (2 год.)

Зміст лекції: Туристичні підприємства в регіонах України. Розвиток готельного господарства в регіонах України. Регіональні особливості

розвитку ресторанного господарства. Транспортна інфраструктура в регіонах України та її вплив на туристичну привабливість територій. Санаторно-курортне господарство в регіонах України. Підприємства з виробництва сувенірної продукції та товарів туристичного призначення. Система підготовки фахівців для туризму та сфери гостинності. Система та механізм регіонального управління туристичною діяльністю. Регіональні програми розвитку туризму.

Тема 9. Аналіз та оцінка історико-культурного потенціалу міст України (2 год.)

Зміст лекції: історико-культурні туристичні ресурси як основа розвитку пізнавального туризму. Класифікація історико-культурних ресурсів національного та місцевого значення. Напрями можливого використання історичних і культурних об'єктів із урахуванням стану збереженості і розташування в розрізі адміністративних районів приміської зони.

Тема 10. Методичні підходи до оцінювання туристично-рекреаційного потенціалу України (2 год.)

Зміст лекції: фактори, що визначають туристичну привабливість регіонів України, узагальнення підходів до оцінювання туристично-рекреаційного потенціалу країни, методичні засади оцінювання потенціалу туристично-рекреаційної сфери регіонів з точки зору його атрактивності, комплексна оцінка туристично-рекреаційних ресурсів України.

Система оцінювання результатів навчання здобувачів вищої освіти

Денна форма здобуття освіти

Система модульно-рейтингового контролю результатів навчання здобувачів вищої освіти має таку структуру:

№ з/п	Форма підсумкового контролю	Види навчальної діяльності здобувачів вищої освіти	Максимальна кількість балів
1.	Передбачений підсумковий контроль – іспит	1. Аудиторна та самостійна навчальна робота здобувача вищої освіти 2. Модульна контрольна робота (МКР)	50 20

	3. Іспит	30
--	----------	----

Поточне оцінювання всіх видів навчальної діяльності кожного здобувача вищої освіти (аудиторна, обов'язкова позааудиторна самостійна робота (*реферат, доповідь у формі мультимедійної презентації, творче завдання у формі есе*), здійснюється за десятибальною шкалою (від 0 до 10 балів). У кінці вивчення навчального матеріалу кожного організаційного модуля викладач виставляє **окремо** бали за: 1) аудиторну роботу, 2) виконання однієї обов'язкової позааудиторної самостійної роботи з обраної здобувачем вищої освіти теми – як середнє значення усіх поточних оцінок з кожного виду роботи здобувача з округленням до цілого числа. Ці оцінки помножуються на **2** ($10 \times 2 = 20$). Таким чином, сума балів (**максимум $20+20=40$**) за зазначені види роботи накопичується в рейтинговому “кошику” здобувача вищої освіти. У кінці вивчення навчального матеріалу модуля викладач виводить також середнє значення всіх поточних оцінок за виконання здобувачем вищої освіти додаткових завдань (*доповідь у формі мультимедійної презентації, творче завдання у формі есе*) (**максимум 10 балів**). Визначений середній бал за виконання додаткових завдань додається до попередньо зароблених балів. Сума балів за названі види роботи (**максимум $20+20+10=50$**) є рейтинговим балом здобувача вищої освіти за роботу протягом семестру.

Невиконання завдань обов'язкової позааудиторної самостійної роботи, невідвідування семінарських занять позначаються “0” балів.

Підсумкова оцінка за дисципліну виставляється за підсумковим рейтинговим балом (сума семестрового рейтингового бала та екзаменаційного бала) за таблицею:

Підсумковий рейтинговий бал	Оцінка за шкалою ЄКТС	Підсумкова оцінка за дисципліну за національною шкалою
90 – 100	A	відмінно
82 – 89	B	добре
75 – 81	C	
66 – 74	D	задовільно
60 – 65	E	
0 – 59	FX	незадовільно з можливістю повторного складання

Якщо здобувач вищої освіти на іспиті з дисципліни, з якої він мав семестровий рейтинговий бал **менше 42 балів**, отримує **позитивну**

екзаменаційну оцінку («відмінно» («5»), «добре» («4»), «задовільно» («3»)), то такому здобувачу вищої освіти виставляється підсумкова оцінка з дисципліни за національною шкалою **лише «задовільно»**, за шкалою ЄКТС – **Е**, а в екзаменаційній відомості в графі «Підсумковий рейтинговий бал» ставиться **60 балів**.

Умови допуску до семестрового іспиту

При розв'язанні питання про допуск здобувачів вищої освіти до іспиту з «Аналіз та оцінка туристичного потенціалу України» враховується виконання ними вимог навчального плану і графіка навчального процесу. Здобувачі вищої освіти мають відпрацювати всі пропущені аудиторні заняття з «Аналіз та оцінка туристичного потенціалу України». Здобувач вважається **допущеним до семестрового іспиту**, якщо він **виконав усі види робіт**, що передбачені робочою програмою дисципліни.

Плани семінарських занять навчальної дисципліни «Аналіз та оцінка туристичного потенціалу України»

Денна форма здобуття освіти

Семінарське заняття 1. Туристично-рекреаційний потенціал території: науковий зміст і сутність поняття (2 години)

Питання для обговорення теми:

1. Трактування понять «туристичний потенціал», рекреаційно-туристичний потенціал» території науковцями.
2. Компонентна структура туристичного потенціалу території.
3. Чинники формування туристичного потенціалу: природно-географічні, історико-культурні, демографічні, соціально-економічні, екологічні.
4. Туристичні ресурси як системоутворюючий чинник і базова умова розвитку туристично-рекреаційного потенціалу.

Основна література:

1. Бейдик О.О. Рекреаційно-туристські ресурси України: методологія та методика аналізу, термінологія, районування К.: ВПЦ «Київський університет», 2001. 395 с.
2. Грановська В.Г., Морозов О.В., Крикунова В.М., Морозова О.С. Туризм і природно-рекреаційний потенціал. Словник-довідник. Херсон : «Олді+», 2020. 236 с.

3. Драпушко Р. Г. Туристичний потенціал України: стан, проблеми та перспективи розвитку. К. : Ін-т законодавчих передбачень і правової експертизи, 2007. 152 с.

Додаткова література:

4. Maksim Gedin. Theoretical and methodological fundamentals of analysis and assessment of tourist potential of Ukraine. Modern tourism: global challenges and civilizing values. Series of monographs Faculty of Architecture, Civil Engineering and Applied Arts University of Technology, Katowice. Monograph 52. Publishing House of University of Technology, Katowice, 2022. PP. 242-260
5. Грановська В.Г., Кацемір Я.В., Фесенко Г.О. Індустрія туризму як вектор конкурентоспроможного регіонального розвитку : монографія. Херсон : «Олді+», 2020. 154 с.
6. Закон України “Про туризм” від 15.09.1995 р. №325/95-ВР.

Семінарське заняття 2. Кадровий потенціал сфери туризму і рекреації: стан, виклики та тенденції розвитку (2 години)

Питання для обговорення теми:

1. Особливості освітньої підготовки фахівців сфери туризму та рекреації в Україні.
2. Планування розвитку персоналу, формування і реалізація мотиваційного компоненту.
3. Формування конкурентоздатного кадрового потенціалу в умовах пошуку нової парадигми в сфері туризму в Україні.
4. Рекомендації з ефективного управління кадровим ресурсом

Основна література:

1. Бейдик О.О. Рекреаційно-туристські ресурси України: методологія та методика аналізу, термінологія, районування К.: ВПЦ “Київський університет”, 2001. 395 с.
2. Грановська В.Г., Морозов О.В., Крикунова В.М., Морозова О.С. Туризм і природно-рекреаційний потенціал. Словник-довідник. Херсон : «Олді+», 2020. 236 с.
3. Оцінка туристично-рекреаційного потенціалу регіону : монографія / за заг. ред. В. Г. Герасименко. Одеса : ОНЕУ, 2016. 262 с.

Додаткова література:

4. Maksim Gedin. Theoretikal and methodological fundamentals of analysis and assessment of tourist potential of Ukraine. Modern tourism: global challenges and civilizing values. Series of monographs Faculty of Architecture, Civil Engineering and Applied Arts University of Technology, Katowice. Monograph 52. Publishing House of University of Technology, Katowice, 2022. PP. 242-260
5. Ярмоменко С. Г. Туристичні ресурси України : навч. посіб. Херсон : ОЛДІ-ПЛЮС, 2021. 472 с.

Семінарське заняття 3. Клімат як туристичний ресурс: регіональні особливості та вплив на туристичну привабливість регіонів України
(2 години)

Питання для обговорення теми:

1. Вплив клімату на розвиток туризму.
2. Кліматична характеристика природних зон України.
3. Кліматичні рекреаційно-туристичні ресурси регіонів України (Атлантико-континентальна кліматична область; Континентальна область; Область Гірського Криму; Область Південного берега Криму).

Основна література:

1. Бейдик О.О. Рекреаційно-туристські ресурси України: методологія та методика аналізу, термінологія, районування К.: ВПЦ “Київський університет”, 2001. 395 с.
2. Грановська В.Г., Морозов О.В., Крикунова В.М., Морозова О.С. Туризм і природно-рекреаційний потенціал. Словник-довідник. Херсон : «Олді+», 2020. 236 с.
3. Оцінка туристично-рекреаційного потенціалу регіону : монографія / за заг. ред. В. Г. Герасименко. Одеса : ОНЕУ, 2016. 262 с.

Додаткова література:

4. Maksim Gedin. Theoretikal and methodological fundamentals of analysis and assessment of tourist potential of Ukraine. Modern tourism: global challenges and civilizing values. Series of monographs Faculty of Architecture, Civil Engineering and Applied Arts University of Technology, Katowice. Monograph 52. Publishing House of University of Technology, Katowice, 2022. PP. 242-260
5. Грановська В.Г., Кацемір Я.В., Фесенко Г.О. Індустрія туризму як вектор конкурентоспроможного регіонального розвитку : монографія. Херсон : «Олді+», 2020. 154 с.
6. Ярмоменко С. Г. Туристичні ресурси України : навч. посіб. Херсон : ОЛДІ-ПЛЮС, 2021. 472 с.

Семінарське заняття 4. Рельєф та спелеоресурси України: регіональні особливості туристичного використання (2 години)

Питання для обговорення теми:

1. Вплив рельєфу на просторову диференціацію природних умов та розвиток рекреаційно-туристичних процесів.
2. Регіональні особливості використання форм рельєфу у туристичній діяльності.
3. Спелеоресурси України: розміщення, можливості використання.

Основна література:

1. Бейдик О.О. Рекреаційно-туристські ресурси України: методологія та методика аналізу, термінологія, районування К.: ВПЦ “Київський університет”, 2001. 395 с.
2. Грановська В.Г., Морозов О.В., Крикунова В.М., Морозова О.С. Туризм і природно-рекреаційний потенціал. Словник-довідник. Херсон : «Олді+», 2020. 236 с.
3. Оцінка туристично-рекреаційного потенціалу регіону : монографія / за заг. ред. В. Г. Герасименко. Одеса : ОНЕУ, 2016. 262 с.

Додаткова література:

4. Maksim Gedin. Theoretical and methodological fundamentals of analysis and assessment of tourist potential of Ukraine. Modern tourism: global challenges and civilizing values. Series of monographs Faculty of Architecture, Civil Engineering and Applied Arts University of Technology, Katowice. Monograph 52. Publishing House of University of Technology, Katowice, 2022. PP. 242-260
5. Грановська В.Г., Кацемір Я.В., Фесенко Г.О. Індустрія туризму як вектор конкурентоспроможного регіонального розвитку : монографія. Херсон : «Олді+», 2020. 154 с.
6. Ярмоменко С. Г. Туристичні ресурси України : навч. посіб. Херсон : ОЛДІ-ПЛЮС, 2021. 472 с.

Семінарське заняття 5. Водні туристичні ресурси України: потенціал, регіональні особливості туристичного використання (2 години)

Питання для обговорення теми:

1. Види водних туристичних ресурсів.
2. Чорне та Азовське моря як основні рекреаційно-туристичні об'єкти України.
3. Рекреаційно-туристичне значення та використання річок України: регіональні особливості
4. Озера та штучні водойми України як об'єкти купально-пляжного

відпочинку та оздоровчо-спортивної рекреації.

5. Регіональні особливості використання потенціалу водних туристичних ресурсів в Україні.

Основна література:

1. Бейдик О.О. Рекреаційно-туристські ресурси України: методологія та методика аналізу, термінологія, районування К.: ВПЦ “Київський університет”, 2001. 395 с.
2. Грановська В.Г., Морозов О.В., Крикунова В.М., Морозова О.С. Туризм і природно-рекреаційний потенціал. Словник-довідник. Херсон : «Олді+», 2020. 236 с.
3. Оцінка туристично-рекреаційного потенціалу регіону : монографія / за заг. ред. В. Г. Герасименко. Одеса : ОНЕУ, 2016. 262 с.

Додаткова література:

4. Maksim Gedin. Theoretikal and methodological fundamentals of analysis and assessment of tourist potential of Ukraine. Modern tourism: global challenges and civilizing values. Series of monographs Faculty of Architecture, Civil Engineering and Applied Arts University of Technology, Katowice. Monograph 52. Publishing House of University of Technology, Katowice, 2022. PP. 242-260
5. Грановська В.Г., Кацемір Я.В., Фесенко Г.О. Індустрія туризму як вектор конкурентоспроможного регіонального розвитку : монографія. Херсон : «Олді+», 2020. 154 с.
6. Ярмоменко С. Г. Туристичні ресурси України : навч. посіб. Херсон : ОЛДІ-ПЛЮС, 2021. 472 с.

Семінарське заняття 6. Вплив російсько-української війни на туристичну галузь в Україні та світі (2 години)

Питання для обговорення теми:

1. Світовий туризм і війна: аналіз ситуації.
2. Туристична галузь України в умовах війни: нові завдання та виклики.
3. Повоєнні цілі та перспективи розвитку туризму в Україні

Основна література:

1. Барвінок Н. В. Перспективи розвитку воєнного туризму на території України після закінчення російсько-української війни. *Актуальні проблеми розвитку економіки регіону*. 2022. Вип. 18(2). С. 206-217.

2. Бойко В.О. і Далевська Н.М. Розвиток туризму після збройних конфліктів у різних країнах світу. *Управління змінами та інновації*. 2022.
3. Моца А., Шевчук С., Серета Н. Перспективи післявоєнного відновлення сфери туризму в Україні. *Економіка та суспільство*. 2022. № 41. URL: <http://economyandsociety.in.ua/index.php/journal/article/view/1560>

Додаткова література:

1. Бейдик О.О. Рекреаційно-туристські ресурси України: методологія та методика аналізу, термінологія, районування К.: ВПЦ “Київський університет”, 2001. 395 с.
2. Грановська В.Г., Морозов О.В., Крикунова В.М., Морозова О.С. Туризм і природно-рекреаційний потенціал. Словник-довідник. Херсон : «Олді+», 2020. 236 с.
3. Оцінка туристично-рекреаційного потенціалу регіону : монографія / за заг. ред. В. Г. Герасименко. Одеса : ОНЕУ, 2016. 262 с.

Семінарське заняття 7. Бальнеологічні ресурси України: види, потенціал, регіональні особливості використання (2 години)

Питання для обговорення теми:

1. Види та потенціал бальнеологічних ресурсів в Україні.
2. Лікувальні мінеральні води: види, запаси, розміщення, використання.
3. Термальні джерела в регіонах України: розміщення, сучасний стан та перспективи використання.
4. Лікувальні грязі: види, запаси, розміщення, використання.

Основна література:

1. Бейдик О.О. Рекреаційно-туристські ресурси України: методологія та методика аналізу, термінологія, районування К.: ВПЦ “Київський університет”, 2001. 395 с.
2. Грановська В.Г., Морозов О.В., Крикунова В.М., Морозова О.С. Туризм і природно-рекреаційний потенціал. Словник-довідник. Херсон : «Олді+», 2020. 236 с.
3. Оцінка туристично-рекреаційного потенціалу регіону : монографія / за заг. ред. В. Г. Герасименко. Одеса : ОНЕУ, 2016. 262 с.

Додаткова література:

4. Maksim Gedin. Theoretical and methodological fundamentals of analysis and assessment of tourist potential of Ukraine. *Modern tourism: global challenges*

and civilizing values. Series of monographs Faculty of Architecture, Civil Engineering and Applied Arts University of Technology, Katowice. Monograph 52. Publishing House of University of Technology, Katowice, 2022. PP. 242-260

5. Грановська В.Г., Кацемір Я.В., Фесенко Г.О. Індустрія туризму як вектор конкурентоспроможного регіонального розвитку : монографія. Херсон : «Олді+», 2020. 154 с.
6. Ярмоменко С. Г. Туристичні ресурси України : навч. посіб. Херсон : ОЛДІ-ПЛЮС, 2021. 472 с.

Семінарське заняття 8. Туристична інфраструктура та соціально-економічна компонента туристично-рекреаційного потенціалу регіонів України (2 години)

Питання для обговорення теми:

1. Суб'єкти туристичного ринку в регіонах України.
2. Транспортна інфраструктура в регіонах України та її вплив на туристичну привабливість територій.
3. Санаторно-курортне господарство в регіонах України.
4. Система та механізм регіонального управління туристичною діяльністю

Основна література:

1. Драпушко Р. Г. Туристичний потенціал України: стан, проблеми та перспективи розвитку. К. : Ін-т законодавчих передбачень і правової експертизи, 2007. 152 с.
2. Кифяк В. Ф. Організація туризму: навч. посібник. Чернівці: Книги-XXI, 2011. 344 с
3. Оцінка туристично-рекреаційного потенціалу регіону : монографія / за заг. ред. В. Г. Герасименко. Одеса : ОНЕУ, 2016. 262 с.
4. Ярмоменко С. Г. Туристичні ресурси України : навч. посіб. Херсон : ОЛДІ-ПЛЮС, 2021. 472 с.

Додаткова література:

5. Maksim Gedin. Theoretical and methodological fundamentals of analysis and assessment of tourist potential of Ukraine. Modern tourism: global challenges and civilizing values. Series of monographs Faculty of Architecture, Civil Engineering and Applied Arts University of Technology, Katowice. Monograph 52. Publishing House of University of Technology, Katowice, 2022. PP. 242-260
6. Грановська В.Г., Кацемір Я.В., Фесенко Г.О. Індустрія туризму як вектор конкурентоспроможного регіонального розвитку : монографія. Херсон : «Олді+», 2020. 154 с.

7. Ярмоменко С. Г. Туристичні ресурси України : навч. посіб. Херсон : ОЛДІ-ПЛЮС, 2021. 472 с.

Семінарське заняття 9. Аналіз та оцінка історико-культурного потенціалу міст України (2 години)

1. Історико-культурні туристичні ресурси як основа розвитку пізнавального туризму.
2. Класифікація історико-культурних ресурсів національного та місцевого значення.
3. Напрями можливого використання історичних і культурних об'єктів із урахуванням стану збереженості і розташування в розрізі адміністративних районів приміської зони.

Основна література:

1. Драпушко Р. Г. Туристичний потенціал України: стан, проблеми та перспективи розвитку. К. : Ін-т законодавчих передбачень і правової експертизи, 2007. 152 с.
2. Невелєв О.М., Данилишин Б.М. Сталий розвиток м. Києва у ХХІ сторіччі: стратегія та механізми. Київ, 2001. 342 с.
3. Управління туризму та промоцій Київської міської державної адміністрації. [Електронний ресурс] – Ре+ жим доступу до ресурсу: <https://kyivcity.gov.ua/content/upravlinnya+turyzmu+ta+promociy.html>.
4. Ярмоменко С. Г. Туристичні ресурси України : навч. посіб. Херсон : ОЛДІ-ПЛЮС, 2021. 472 с.

Додаткова література:

1. Головне управління статистики в м. Києві [Електронний ресурс] – Режим доступу до ресурсу: <http://www.kiev.ukrstat.gov.ua/p.php3?c=1123>.
2. Грановська В.Г., Кацемір Я.В., Фесенко Г.О. Індустрія туризму як вектор конкурентоспроможного регіонального розвитку : монографія. Херсон : «Олді+», 2020. 154 с.
3. Ярмоменко С. Г. Туристичні ресурси України : навч. посіб. Херсон : ОЛДІ-ПЛЮС, 2021. 472 с.

Семінарське заняття 10. Методичні підходи до оцінювання туристично-рекреаційного потенціалу України (2 години)

1. Фактори, що визначають туристичну привабливість регіонів України, узагальнення підходів до оцінювання туристично-рекреаційного потенціалу країни,
2. Методичні засади оцінювання потенціалу туристично-рекреаційної сфери регіонів з точки зору його атрактивності.
3. Комплексна оцінка туристично-рекреаційних ресурсів України.

Основна література:

4. Архітектурні та історичні пам'ятки Львівської області. URL: <http://lviv.travel/ua/nearlviv/> (дата звернення: квітень 2020 р.).
5. Божко Л.Д. Культурний туризм як важливий чинник соціально-культурного розвитку регіонів України. *Культура України. Випуск.* 2011. №32.
6. Оцінка туристично-рекреаційного потенціалу регіону : монографія / за заг. ред. В. Г. Герасименко. Одеса : ОНЕУ, 2016. 262 с.
4. Ярьоменко С. Г. Туристичні ресурси України : навч. посіб. Херсон : ОЛДІ-ПЛЮС, 2021. 472 с.

Додаткова література:

1. Весь Львів: гід туристичний URL: <https://lviv.vgorode.ua/>
2. Довкола Львова. Варто побачити URL: <http://lviv.travel/ua/> (дата звернення: квітень 2020 р.).

Заочна форма здобуття освіти

Семінарське заняття 6. Вплив російсько-української війни на туристичну галузь в Україні та світі (2 години)

Питання для обговорення теми:

1. Світовий туризм і війна: аналіз ситуації.
2. Туристична галузь України в умовах війни: нові завдання та виклики.
3. Повоєнні цілі та перспективи розвитку туризму в Україні

Основна література:

1. Барвінок Н. В. Перспективи розвитку воєнного туризму на території України після закінчення російсько-української війни. *Актуальні проблеми розвитку економіки регіону.* 2022. Вип. 18(2). С. 206-217.

2. Бойко В.О. і Далевська Н.М. Розвиток туризму після збройних конфліктів у різних країнах світу. *Управління змінами та інновації*. 2022.
3. Моца А., Шевчук С., Серета Н. Перспективи післявоєнного відновлення сфери туризму в Україні. *Економіка та суспільство*. 2022. № 41. URL: <http://economyandsociety.in.ua/index.php/journal/article/view/1560>

Додаткова література:

1. Бейдик О.О. Рекреаційно-туристські ресурси України: методологія та методика аналізу, термінологія, районування К.: ВПЦ “Київський університет”, 2001. 395 с.
2. Грановська В.Г., Морозов О.В., Крикунова В.М., Морозова О.С. Туризм і природно-рекреаційний потенціал. Словник-довідник. Херсон : «Олді+», 2020. 236 с.
3. Оцінка туристично-рекреаційного потенціалу регіону : монографія / за заг. ред. В. Г. Герасименко. Одеса : ОНЕУ, 2016. 262 с.

Семінарське заняття 2. Методичні підходи до оцінювання туристично-рекреаційного потенціалу України (2 години)

1. Фактори, що визначають туристичну привабливість регіонів України, узагальнення підходів до оцінювання туристично-рекреаційного потенціалу країни,
2. Методичні засади оцінювання потенціалу туристично-рекреаційної сфери регіонів з точки зору його атрактивності.
3. Комплексна оцінка туристично-рекреаційних ресурсів України.

Основна література:

7. Архітектурні та історичні пам'ятки Львівської області. URL: <http://lviv.travel/ua/nearlviv/> (дата звернення: квітень 2020 р.).
8. Божко Л.Д. Культурний туризм як важливий чинник соціально-культурного розвитку регіонів України. *Культура України. Випуск*. 2011. №32.
9. Оцінка туристично-рекреаційного потенціалу регіону : монографія / за заг. ред. В. Г. Герасименко. Одеса : ОНЕУ, 2016. 262 с.
4. Ярьоменко С. Г. Туристичні ресурси України : навч. посіб. Херсон : ОЛДІ-ПЛЮС, 2021. 472 с.

Додаткова література:

4. Весь Львів: гід туристичний URL: <https://lviv.vgorode.ua/>

5. Довкола Львова. Варто побачити URL: <http://lviv.travel/ua/> (дата звернення: квітень 2020 р.).

Критерії оцінювання роботи здобувача вищої освіти на семінарському занятті

Максимальна кількість балів, яку здобувач вищої освіти може заробити за різні види роботи під час одного семінарського заняття становить 10 балів.

№ п/п	Види роботи студента на семінарському занятті	Кількість балів	Критерії оцінки
1.	Відповідь на семінарі з основних питань обговорення теми	9-10	Правильна, ґрунтовна, повна відповідь, творче висвітлення проблем
		7-8	Правильна, але недостатньо повна, розгорнута та ґрунтовна
		4-6	Відповідь з порушенням логіки, не аргументована
		2-3	Відповідь з суттєвими помилками
		1	Відповідь що не відповідає змісту питання
		0	Неготовність здобувача вищої освіти до семінару, або відсутність здобувача вищої освіти на семінарі без поважної причини
2.	Активна участь у роботі семінару (доповнення, участь у обговоренні ключових питань теми)	8-9-10	Максимально висока активність, що свідчить про всебічну обізнаність з матеріалом
		5-6-7	Висока активність, що свідчить про фрагментарну обізнаність з матеріалом
		3-4	Середня активність, що свідчить про необізнаність з матеріалом
		1-2	Низька активність, що свідчить про не володіння матеріалом
		0	Неготовність здобувача вищої освіти до семінару, або відсутність здобувача вищої освіти на семінарі без поважної причини

Вимоги до виконання позааудиторної самостійної роботи

Позааудиторна самостійна робота передбачає такі види :

а) написання рефератів

Одним з найпоширеніших видів індивідуальних завдань для студентів є написання реферату (від лат. *referre* – доповідати) – письмової роботи науково-дослідницького характеру, в якій досить стисло, оглядово викладається сутність певного наукового питання (за іншим визначенням, реферат – це письмовий аналіз теми).

Головним завданням цього виду самостійної роботи є формування у студентів початкових вмінь і навичок наукового дослідження.

Робота над рефератом має бути послідовною, з чітким урахуванням її головних етапів, які передбачають: обрання теми дослідження, складання плану реферату, виявлення джерельно-історіографічної бази обраної проблеми, конспектування літератури і підбір цитат, які необхідно виписувати точно (а іноді й дослівно), із зазначенням сторінок розташування в тексті, власне написання реферативного дослідження.

Як правило, обсяг рукописного реферату – 12-15 стор.; друкованого тексту – 12-15 стор. (14 кегель, через один інтервал, Times New Roman); Береги – 2 см згори і на долі, 2,5 – ліворуч, 1,5 – праворуч. Посторінкові посилання 12 кеглем (із зазначенням автора, його ініціалів, назви праці, місця і року її видання, сторінки).

б) доповідь у формі мультимедійної презентації

Мультимедійна презентація урізноманітнює навчальний процес, підвищує продуктивність навчальної роботи, дає можливість урахувати особливості конкретної аудиторії та кожного окремого слухача.

Загальні вимоги до мультимедійної презентації:

У презентації має бути не менше 10 слайдів. Перший слайд – це титульний, на якому слід представити: назву презентації, прізвище та ініціали доповідача. На наступних слайдах розміщується зміст презентації.

Під час представлення інформації в мультимедійній презентації кожен слайд має відображати одну думку. Текст має складатися з коротких слів та простих речень, слід використовувати короткі слова та речення. Рядок має містити 6-8 слів. Зводять до мінімуму кількість прийменників, прикметників, прислівників.

Заголовки слайдів мають привертати увагу аудиторії та узагальнювати основні положення слайду. Усі слайди презентації мають бути витримані в одному стилі. Краще обирати горизонтальне розміщення інформації. Не варто перевантажувати слайд інформацією (одночасно запам'ятовується не більше 3-х фактів, висновків, визначень). Найбільша ефективність досягається тоді, коли ключові пункти відтворюються по одному на кожному

окремому слайді. Слайди мають містити узагальнюючу інформацію з обраної студентом тематики. Можна використати різні підходи – текст, малюнки, блоки зі стрілками, таблиці тощо. Якщо на слайді розміщено зображення, то надпис розміщується під ним. Рекомендовано виділяти головне у тексті іншим кольором (бажано в єдиному стилі). Оптимальний розмір шрифту – 16. Розмір для заголовків та титулів – 22 або 24.

Список літератури формується у наступному порядку: 1. спочатку вказуються прізвища (в алфавітному порядку) та ініціали або назва збірки чи підручника. 2. вказується назва джерела (без лапок). 3. вказується місце видання. 4. через двокрапку вказується видавництво (без лапок). 5. після коми ставиться рік видання.

Наприклад : Битяк Ю. П. Державна служба в Україні: організаційно-правові засади: монографія. Харків: Право, 2005. 304 с.

в) творче завдання у формі есе.

Есе – самостійна творча робота з обраної студентами тематики. Мета есе полягає в розвитку навичок самостійного творчого мислення й письмового послідовного викладу власних думок. Есе дозволяє авторові навчитися чітко й грамотно формулювати думки, структурувати інформацію, використовувати основні категорії аналізу, виділяти причиново-наслідкові зв'язки, аргументувати висновки; володіти науковим стилем мовлення.

Загальні вимоги до есе:

Есе має містити чіткий виклад суті поставленої проблеми, включати самостійно проведений аналіз цієї проблеми, а також висновки, що узагальнюють авторську позицію з поставленої проблеми. **Обсяг есе – 2-3 сторінки формату А 4** друкованого або рукописного тексту.

Рекомендована структура есе:

Титульний аркуш

Вступ: місія студента щодо розгляду теми есе, обґрунтування вибору цієї теми.

Під час визначення мети та завдань роботи важливо правильно сформулювати питання, на які ви збираєтеся знайти відповідь у ході свого дослідження. При роботі над вступом можуть допомогти відповіді на такі питання: «Чи потрібно давати визначення термінам, що використані в темі есе?», «Чому тема, яку я розкриваю, є актуальною на сьогоднішній день?», «Які поняття будуть залучені в мої міркування?» тощо.

Основна частина: теоретичні основи обраної проблеми й виклад основного питання.

Ця частина припускає розвиток аргументації й аналізу, а також обґрунтування їх, виходячи з наявних даних, інших аргументів і позицій щодо питання. У цьому полягає основний зміст есе й це являє собою головні труднощі. Тому важливе значення мають підзаголовки, на основі яких здійснюється структурування аргументації; саме тут необхідно обґрунтувати (логічно, використовуючи міркування) пропоновану тезу.

Висновок: узагальнення й аргументовані висновки до теми.

Підсумовує есе або ще раз вносить пояснення, підкріплює зміст і значення викладеного в основній частині. Висновок може містити такий дуже важливий, що доповнює есе, елемент як рекомендація на застосування дослідження, на розвиток взаємозв'язків з іншими проблемами.

Критерії оцінювання позааудиторної самостійної роботи

дотримані всі вимоги до написання позааудиторної самостійної роботи: позначені проблема й обґрунтована її актуальність, зроблений аналіз різних точок зору на проблему й логічно викладена власна позиція, сформульовані висновки, тема розкрита повністю, витриманий обсяг, дотримані вимоги до зовнішнього оформлення, дані правильні відповіді на додаткові питання.	8-9-10 балів
дотримані основні вимоги до написання позааудиторної самостійної роботи, тема розкрита достатньо повно, витриманий обсяг, дотримані вимоги до зовнішнього оформлення. Водночас допущені деякі недоліки: не обґрунтовано актуальність теми, сформульовані висновки не чіткі, наявні певні неточності у викладенні матеріалу.	6-7 балів
значне недотримання вимог до написання позааудиторної самостійної роботи. Зокрема: тема розкрита лише частково, допущені фактичні помилки в змісті позааудиторної самостійної роботи, відсутній висновок, не витриманий обсяг самостійної роботи; є недоліки в оформленні.	3-4-5 балів
тема позааудиторної самостійної роботи не розкрита, виявляється істотне нерозуміння проблеми, не витриманий обсяг самостійної роботи; самостійна робота оформлена не правильно.	1-2 балів
Невиконання здобувачем вищої освіти позааудиторної самостійної роботи	0 балів

Модульна контрольна робота

Модульна контрольна робота є складником семестрового рейтингу. Наприкінці семестру всі здобувачі вищої освіти виконують модульні контрольні роботи з усіх дисциплін.

До кожного варіанта модульної контрольної роботи входить по три питання, що відповідають репродуктивному (рівень А), алгоритмічному (рівень В) й творчому (рівень С) рівням складності.

Зразок модульної контрольної роботи

Варіант № 3

1. Дайте визначення поняття «туристично-рекреаційний потенціал» (рівень А).

Максимальна кількість балів – 4.

2. Головні мотиваційні групи рекреаційних потреб (Рівень В).

Максимальна кількість балів – 6.

3. Проаналізуйте елементи туристичної інфраструктури, які залучаються для оцінки туристичного потенціалу (Рівень С).

Максимальна кількість балів – 10.

Критерії оцінювання модульної контрольної роботи:

Питання репродуктивного рівня (рівень А). Максимальна кількість балів – 4.

4 бали – виставляються за бездоганну відповідь.

3 бали – виставляються за повну відповідь, але в ній допущені деякі неточності, що не мають істотного значення.

1-2 бали – виставляються за неповну, схематичну відповідь, в якій багато неточностей, фактологічних помилок.

0 балів – виставляються за відсутності відповіді, або за відповідь, що не відповідає змісту завдання.

Питання алгоритмічного рівня (рівень В). Максимальна кількість балів – 6.

5-6 балів – виставляються за умови досконалого орієнтування у змісті понять, що висвітлюються, безпомилкового знання фактологічного матеріалу.

3-4 бали – виставляються за умови в цілому правильного висвітлення питання.

1-2 бали – виставляються за умови загального орієнтування в змісті проблеми, неповного, поверхового, з суттєвими помилками її розкриття.

0 балів – виставляються за відсутності відповіді, або за відповідь, що не відповідає змісту завдання.

Питання творчого рівня (рівень С). Максимальна кількість балів – 10.

8-9-10 балів – виставляються за вичерпну, змістовну, логічну та послідовну за викладом відповідь, що містить самостійні судження та демонструє здатність творчого розв'язання поставлених завдань.

5-6-7 балів – виставляються за умови, що відповідь правильна, змістовна, послідовна, але містить незначні недоліки у викладі теоретичного

підґрунтя та практичного розв'язання проблеми, рівень самостійності в судженнях недостатній.

3-4 бали – виставляються за умови, що відповідь неповна, схематична, є неточності та помилки у розкритті проблеми; рівень самостійності в судженнях недостатній.

1-2 бали – виставляються за умови, відсутності вичерпної відповіді на питання; наявності значної кількості неточностей і фактологічних помилок, що свідчить про поверховість знань студента.

0 балів – виставляються за відсутності відповіді, або за відповідь, що не відповідає змісту завдань.

Модульна контрольна робота виконується протягом двох академічних годин (1 година 20 хвилин)). Максимальний рейтинг здобувача вищої освіти за виконання модульної контрольної роботи становить 20 балів.

Іспит

Іспит відбувається в усній формі. Здобувачі мають дати відповідь на три питання екзаменаційного білету.

В умовах **дистанційного навчання** здобувачі складають іспит в **онлайн режимі** на інформаційній платформі Teams в реальному часі відповідно до розкладу іспитів, складеного деканатом факультету. Обов'язковою умовою складання іспиту є підключення з відеозв'язком (з персонального комп'ютера, телефону або іншого пристрою).

Здобувачі обирають екзаменаційний білет шляхом вибору його порядкового номеру. Питання екзаменаційного білету екзаменатор відправляє у чаті конференції. На підготовку для відповіді здобувачам дається 10 хв. За бажанням здобувачі можуть починати відповідати раніше відведеного часу.

Максимальний екзаменаційний бал становить **30**. Викладач оцінює відповідь здобувача вищої освіти на іспиті у 4-бальній шкалі. Ця оцінка трансформується в **екзаменаційний рейтинговий бал** у такий спосіб:

«відмінно» – 30 балів;

«добре» – 23 бали;

«задовільно» – 18 балів;

«незадовільно» – 0 балів.

Здобувачам вищої освіти, які мають семестровий рейтинговий бал з дисципліни **63 – 70**, за рішенням кафедри може бути виставлена підсумкова оцінка за дисципліну за національною шкалою «відмінно», за шкалою ЄКТС – **А**. Підсумковий рейтинговий бал виставляється шляхом додавання до семестрового рейтингового бала студента **30 балів**.

Критерії оцінювання відповіді здобувача вищої освіти на іспиті

правильна відповідь на всі питання екзаменаційного білету,
--

«відмінно»

здобувач вищої освіти демонструє знання фактологічного матеріалу, основних теоретичних проблем курсу, вичерпно відповідає на додаткові запитання викладача, творчо застосовує теоретичний апарат дисципліни.	(30 балів)
загалом правильна відповідь на питання екзаменаційного білета, здобувач вищої освіти вміє робити аналіз і висновки, але на додаткові запитання викладача відповідає з деякими погрішностями	«добре» (23 бали)
здобувач вищої освіти під час відповіді припускається окремих помилок при висвітленні фактологічного матеріалу, частково знає відповідь на запропоновані питання і демонструє наявність окремих елементів самостійного мислення.	«задовільно» (18 балів)
здобувач вищої освіти не може на питання екзаменаційного білета внаслідок незнання програмного матеріалу.	«незадовільно» (0 балів)

Підсумкова оцінка за дисципліну виставляється за підсумковим рейтинговим балом (сума семестрового рейтингового бала та екзаменаційного бала) за таблицею:

Підсумковий рейтинговий бал	Оцінка за шкалою ЄКТС	Підсумкова оцінка за дисципліну за національною шкалою
90 – 100	A	відмінно
82 – 89	B	добре
75 – 81	C	
66 – 74	D	задовільно
60 – 65	E	
0 – 59	FX	незадовільно з можливістю повторного складання

Якщо здобувач вищої освіти на іспиті з дисципліни, з якої він мав семестровий рейтинговий бал **менше 42 балів**, отримує **позитивну** екзаменаційну оцінку («відмінно» («30 балів»), «добре» («23 бали»), «задовільно» («18 балів»)), то такому здобувачу виставляється підсумкова оцінка з дисципліни за національною шкалою **лише «задовільно»**, за шкалою ЄКТС – **E**, а в екзаменаційній відомості в графі «Підсумковий рейтинговий бал» ставиться **60 балів**.

Заочна форма здобуття освіти

Здобувач вищої освіти вважається допущеним до семестрового контролю з конкретної навчальної дисципліни (семестрового іспиту, диференційованого заліку або заліку), якщо він виконав усі види робіт, що передбачені робочою програмою навчальної дисципліни.

На іспиті оцінювання рівня засвоєння здобувачем навчального матеріалу з дисципліни здійснюється таким чином. Викладач може оцінювати відповідь здобувача на кожне питання екзаменаційного білета окремо у 4-бальній шкалі («відмінно» – «5», «добре» – «4», «задовільно» – «3», «незадовільно» – «2»). Загальна оцінка за відповідь на іспиті виводиться як середнє арифметичне з оцінок за кожне питання білета з округленням до десятої частки. Ця оцінка помножується на коефіцієнт **20***.

Отримане значення становить **підсумковий рейтинговий бал**, якому відповідає **підсумкова оцінка з дисципліни** за національною шкалою («відмінно», «добре», «задовільно», «незадовільно») і **оцінка за шкалою ЄКТС** за таблицею:

Підсумковий рейтинговий бал (кількість балів за 100-бальною шкалою)	Оцінка за шкалою ЄКТС	Підсумкова оцінка з дисципліни за національною шкалою
90 – 100	A	відмінно
82 – 89	B	добре
75 – 81	C	
66 – 74	D	задовільно
60 – 65	E	
0 – 59	FX	незадовільно

Критерії оцінювання відповіді здобувача вищої освіти на іспиті

правильна відповідь на питання екзаменаційного білета, здобувач вищої освіти демонструє знання фактологічного матеріалу, основних теоретичних проблем курсу, вичерпно відповідає на додаткові запитання викладача, творчо застосовує теоретичний апарат дисципліни.	«відмінно» (5)
загалом правильна відповідь на питання екзаменаційного білета, здобувач вищої освіти вмiє робити аналіз і висновки, але на додаткові запитання викладача відповідає з деякими погрiшностями	«добре» (4)

*Наприклад, до екзаменаційного білета входять 3 питання. На іспиті за перше питання студент отримав «5», за друге – «4», за третє – «4». Середнє арифметичне з округленням до десятої частки становить **4,3**. **4,3** помножуємо на коефіцієнт **20**: **4,3 x 20 = 86**. За таблицею, оцінка за шкалою ЄКТС – **B**, підсумкова оцінка з дисципліни за національною шкалою – «добре».

здобувач вищої освіти під час відповіді припускається окремих помилок при висвітленні фактологічного матеріалу, частково знає відповідь на запропоновані питання і демонструє наявність окремих елементів самостійного мислення.	«задовільно» (3)
здобувач вищої освіти не може дати відповідь на питання екзаменаційного білета внаслідок незнання програмного матеріалу.	«незадовільно» (2)

В умовах **дистанційного навчання** здобувачі складають іспит в **он-лайн режимі** на інформаційній платформі Teams в реальному часі відповідно до розкладу іспитів, складеного деканатом факультету. Обов'язковою умовою складання іспиту є підключення з відеозв'язком (з персонального комп'ютера, телефону або іншого пристрою).

Здобувачі обирають екзаменаційний білет шляхом вибору його порядкового номеру. Питання екзаменаційного білету екзаменатор відправляє у чаті конференції. На підготовку для відповіді здобувачам дається 10 хв. За бажанням здобувачі можуть починати відповідати раніше відведеного часу.

Орієнтовні питання модульної контрольної роботи з курсу «Аналіз та оцінка туристично-рекреаційного потенціалу України»

1. Тлумачення понять «туристичний потенціал», рекреаційно-туристичний потенціал» науковцями та в нормативних документах.
2. Сутнісні характеристики та компонентний склад туристичного потенціалу регіону.
3. Чинники формування туристичного потенціалу: природно-географічні, історико-культурні, демографічні, соціально-економічні, екологічні.
4. Оцінювання туристичного потенціалу території: методи, показники.
5. Види історико-культурних туристичних ресурсів.
6. Археологічні туристичні ресурси регіонів України.
7. Архітектурні туристичні ресурси регіонів України.
8. Пам'ятки історії та культури України.
9. Об'єкти Світової спадщини ЮНЕСКО в регіонах України.
10. Національна система туристсько-екскурсійних маршрутів «Намісто Славутича».
11. Сучасні унікальні культурні та спортивні споруди в регіонах України.
12. Етнографічні туристичні ресурси регіонів України.
13. Події туристичні ресурси регіонів України.
14. Вплив клімату на розвиток туризму.
15. Медико-кліматична характеристика природних зон України.
16. Кліматичні ресурси в санаторно-курортному лікуванні.

17. Кліматичні рекреаційно-туристичні ресурси регіонів України.
18. Вплив рельєфу на просторову диференціацію природних умов та розвиток рекреаційно-туристичних процесів.
19. Рельєф як компонент пейзажу та його роль у формуванні позитивного психолого-естетичного рекреаційного ефекту.
20. Територіальна диференціація орографічних умов в Україні.
21. Роль гірських ландшафтів у розвитку туризму.
22. Регіональні особливості використання форм рельєфу у туристичній діяльності.
23. Спелеоресурси України: розміщення, можливості використання.
24. Види водних туристичних ресурсів.
25. Чорне та Азовське моря як основні рекреаційно-туристичні об'єкти України.
26. Рекреаційно-туристичне значення та використання річок України.
27. Можливості розвитку річкового круїзу.
28. Озера як туристичні ресурси.
29. Штучні водойми України як об'єкти купально-пляжного відпочинку та оздоровчо-спортивної рекреації.
30. Види водного туризму в Україні.
31. Регіональні особливості використання потенціалу водних туристичних ресурсів в Україні.
32. Види біотичних туристичних ресурсів.
33. Ліси рекреаційного призначення.
34. Складові природо-заповідного фонду (заказники, пам'ятки природи та садово-паркового мистецтва, ботанічні та зоологічні сади, дендропарки, зоопарки, національні парки) України як об'єкти туристичного використання.
35. Національні парки України: розміщення, використання у рекреаційно-туристичній діяльності.
36. Фауна мисливських господарств.
37. Екологічні вимоги у процесі рекреаційно-туристичного використання об'єктів природо-заповідного фонду.
38. Види бальнеологічних ресурсів.
39. Лікувальні мінеральні води: види, запаси, розміщення, використання.
40. Термальні джерела в Україні: розміщення, сучасний стан та перспективи використання.
41. Лікувальні грязі: види, запаси, розміщення, використання.
42. Інші види природних мінеральних лікувальних ресурсів України: озокерит, бішофіт, ропа солоних озер.
43. Туристичні підприємства в регіонах України.
44. Розвиток готельного господарства в регіонах України.
45. Регіональні особливості розвитку ресторанного господарства.
46. Транспортна інфраструктура в регіонах України та її вплив на туристичну привабливість території.
47. Санаторно-курортне господарство в регіонах України.

48. Підприємства з виробництва сувенірної продукції та товарів туристичного призначення.
49. Система підготовки фахівців для туризму та сфери гостинності.
50. Система та механізм регіонального управління туристичною діяльністю.
51. Регіональні програми розвитку туризму.
52. Туристичні підприємства в регіонах України.
53. Розвиток готельного господарства в регіонах України.
54. Регіональні особливості розвитку ресторанного господарства.
55. Транспортна інфраструктура в регіонах України та її вплив на туристичну привабливість територій.
56. Санаторно-курортне господарство в регіонах України.
57. Підприємства з виробництва сувенірної продукції та товарів туристичного призначення.
58. Система підготовки фахівців для туризму та сфери гостинності.
59. Система та механізм регіонального управління туристичною діяльністю.
60. Регіональні програми розвитку туризму.
61. Туристичні підприємства в регіонах України.
62. Розвиток готельного господарства в регіонах України.
63. Регіональні особливості розвитку ресторанного господарства.
64. Транспортна інфраструктура в регіонах України та її вплив на туристичну привабливість територій.
65. Санаторно-курортне господарство в регіонах України.
66. Підприємства з виробництва сувенірної продукції та товарів туристичного призначення.
67. Система підготовки фахівців для туризму та сфери гостинності.
68. Система та механізм регіонального управління туристичною діяльністю.
69. Регіональні програми розвитку туризму.

**Орієнтовні питання до іспиту з дисципліни
з курсу «Аналіз та оцінка туристично-рекреаційного потенціалу
України»**

1. Тлумачення понять «туристичний потенціал», рекреаційно-туристичний потенціал» науковцями та в нормативних документах.
2. Сутнісні характеристики та компонентний склад туристичного потенціалу регіону.
3. Чинники формування туристичного потенціалу: природно-географічні, історико-культурні, демографічні, соціально-економічні, екологічні.
4. Оцінювання туристичного потенціалу території: методи, показники.
5. Види історико-культурних туристичних ресурсів.
6. Археологічні туристичні ресурси регіонів України.
7. Архітектурні туристичні ресурси регіонів України.

8. Пам'ятки історії та культури України.
9. Об'єкти Світової спадщини ЮНЕСКО в регіонах України.
10. Національна система туристсько-екскурсійних маршрутів «Намісто Славутича».
11. Сучасні унікальні культурні та спортивні споруди в регіонах України.
12. Етнографічні туристичні ресурси регіонів України.
13. Подієві туристичні ресурси регіонів України.
14. Вплив клімату на розвиток туризму.
15. Медико-кліматична характеристика природних зон України.
16. Кліматичні ресурси в санаторно-курортному лікуванні.
17. Кліматичні рекреаційно-туристичні ресурси регіонів України.
18. Вплив рельєфу на просторову диференціацію природних умов та розвиток рекреаційно-туристичних процесів.
19. Рельєф як компонент пейзажу та його роль у формуванні позитивного психолого-естетичного рекреаційного ефекту.
20. Територіальна диференціація орографічних умов в Україні.
21. Роль гірських ландшафтів у розвитку туризму.
22. Регіональні особливості використання форм рельєфу у туристичній діяльності.
23. Спелеоресурси України: розміщення, можливості використання.
24. Види водних туристичних ресурсів.
25. Чорне та Азовське моря як основні рекреаційно-туристичні об'єкти України.
26. Рекреаційно-туристичне значення та використання річок України.
27. Можливості розвитку річкового круїзу.
28. Озера як туристичні ресурси.
29. Штучні водойми України як об'єкти купально-пляжного відпочинку та оздоровчо-спортивної рекреації.
30. Види водного туризму в Україні.
31. Регіональні особливості використання потенціалу водних туристичних ресурсів в Україні.
32. Види біотичних туристичних ресурсів.
33. Ліси рекреаційного призначення.
34. Складові природо-заповідного фонду (заказники, пам'ятки природи та садово-паркового мистецтва, ботанічні та зоологічні сади, дендропарки, зоопарки, національні парки) України як об'єкти туристичного використання.
35. Національні парки України: розміщення, використання у рекреаційно-туристичній діяльності.
36. Фауна мисливських господарств.
37. Екологічні вимоги у процесі рекреаційно-туристичного використання об'єктів природо-заповідного фонду.
38. Види бальнеологічних ресурсів.
39. Лікувальні мінеральні води: види, запаси, розміщення, використання.

40. Термальні джерела в Україні: розміщення, сучасний стан та перспективи використання.
41. Лікувальні грязі: види, запаси, розміщення, використання.
42. Інші види природних мінеральних лікувальних ресурсів України: озокерит, бішофіт, ропа солоних озер.
43. Туристичні підприємства в регіонах України.
44. Розвиток готельного господарства в регіонах України.
45. Регіональні особливості розвитку ресторанного господарства.
46. Транспортна інфраструктура в регіонах України та її вплив на туристичну привабливість територій.
47. Санаторно-курортне господарство в регіонах України.
48. Підприємства з виробництва сувенірної продукції та товарів туристичного призначення.
49. Система підготовки фахівців для туризму та сфери гостинності.
50. Система та механізм регіонального управління туристичною діяльністю.
51. Регіональні програми розвитку туризму.
52. Туристичні підприємства в регіонах України.
53. Розвиток готельного господарства в регіонах України.
54. Регіональні особливості розвитку ресторанного господарства.
55. Транспортна інфраструктура в регіонах України та її вплив на туристичну привабливість територій.
56. Санаторно-курортне господарство в регіонах України.
57. Підприємства з виробництва сувенірної продукції та товарів туристичного призначення.
58. Система підготовки фахівців для туризму та сфери гостинності.
59. Система та механізм регіонального управління туристичною діяльністю.
60. Регіональні програми розвитку туризму.
61. Туристичні підприємства в регіонах України.
62. Розвиток готельного господарства в регіонах України.
63. Регіональні особливості розвитку ресторанного господарства.
64. Транспортна інфраструктура в регіонах України та її вплив на туристичну привабливість територій.
65. Санаторно-курортне господарство в регіонах України.
66. Підприємства з виробництва сувенірної продукції та товарів туристичного призначення.
67. Система підготовки фахівців для туризму та сфери гостинності.
68. Система та механізм регіонального управління туристичною діяльністю.
69. Регіональні програми розвитку туризму.

Рекомендовані джерела

Основна література:

1. Бейдик, О.О. (2001). *Рекреаційно-туристські ресурси України: методологія та методика аналізу, термінологія, районування*. Київ: ВПЦ “Київський університет”.
2. Герасименко, В.Г. (ред.). (2016). *Оцінка туристично-рекреаційного потенціалу регіону : монографія*. Одеса : ОНЕУ.
3. Грановська, В.Г., Морозов, О.В., Крикунова, В.М., Морозова, О.С. (2020). *Туризм і природно-рекреаційний потенціал. Словник-довідник*. Херсон : «Олді+».
4. Драпушко, Р. Г. (2007). *Туристичний потенціал України: стан, проблеми та перспективи розвитку*. Київ : Ін-т законодавчих передбачень і правової експертизи.
5. Кифяк, В. Ф. *Організація туризму: навч. посібник*. Чернівці: Книги-XXI.
6. Коваль, П.Ф., Алешугіна, О., Андрєєва, Г.П. (2010). *В'їзний туризм : навч. посіб.* Ніжин : Лук'яненко В. В.
7. Ковешніков, В. С., Ковешнікова, О.В. (2021). *Основи проектування туристично-рекреаційних комплексів : навч. посібник. 2-ге вид.* Київ : Ліра-К.
8. Писаревський, І. М., Мелешко, К. К. (2019). Туристично-рекреаційний потенціал як елемент конкурентоспроможності територій. *Бізнес Інформ*, 12, 148-154.
9. Стафійчук, В. І. (2016). *Рекреалогія : навч. посібник*. Київ : Ліра-К.
10. Ярьоменко, С. Г. (2021). *Туристичні ресурси України : навч. посіб.* Херсон : ОЛДІ-ПЛЮС.

Додаткова література:

1. Барвінок, Н. В. (2022). Перспективи розвитку воєнного туризму на території України після закінчення російсько-української війни. *Актуальні проблеми розвитку економіки регіону*, 18(2), 206-217.
2. Бойко, В.О. і Далевська, Н.М. (2022). Розвиток туризму після збройних конфліктів у різних країнах світу. *Управління змінами та інновації*.
3. Гедін, М.С., Васильчук, В.М. (2020). Маркетингова стратегія туристичної сфери в регіонах України. *Trends in the development of international tourism in the current context of globalization*. Editors: Jadwiga Ratajczak, Victoriia Tsyupko. Collective Scientific Monograph. Opole: The Academy of Management and Administration in Opole. ISBN 978-83-66567-07-8; pp. 215, illus., tabs., bibls, 91-101.
4. Гедін, М.С. (2020). Аналіз потенціалу релігійного туризму в Україні. *Вісник Київського національного лінгвістичного університету. Серія “Історія, економіка, філософія”*, 25, 73-91.

5. Гедін, М.С. (2021). Методичні засади оцінки туристичного потенціалу України в контексті євроінтеграції. *Вісник Київського національного лінгвістичного університету. Серія "Історія, економіка, філософія"*, 26, 87-99.
6. Maksim Gedin (2022). *Theoretical and methodological fundamentals of analysis and assessment of tourist potential of Ukraine*. Modern tourism: global challenges and civilizing values. Series of monographs Faculty of Architecture, Civil Engineering and Applied Arts University of Technology, Katowice. Monograph 52. Publishing House of University of Technology, 242-260.
7. Грановська, В.Г., Кацемір, Я.В., Фесенко, Г.О. (2020). *Індустрія туризму як вектор конкурентоспроможного регіонального розвитку : монографія*. Херсон : «Олді+».
8. Гуць, В. С., Коваль, В.А., Русавська, В.А. (2021). *Технологічне устаткування готелів, готельних комплексів*. Київ : Ліра-К, 2021.
9. Дащук, Ю.Є. (2021). Рекреаційний потенціал регіону як об'єкт наукових досліджень. *Вісник Харківського національного технічного університету сільського господарства. Економічні науки*, 126, 35-36.
10. Закон України "Про туризм" від 15.09.1995 р. №325/95-ВР.
11. Любіцева, О.О., Кочеткова, В. (2020). *Географія населення і розселення : практикум*. Київ : ВПЦ "Київ. ун-т".
12. Любіцева, О. О., Панкова, В.І., Стафійчук, В.І. (2013). *Туристичні ресурси України : навч. посібник*. Київ : Альтерпрес.
13. Моца А., Шевчук С., Серета Н. (2022). Перспективи післявоєнного відновлення сфери туризму в Україні. *Економіка та суспільство*, 41. URL: <http://economyandsociety.in.ua/index.php/journal/article/view/1560>
14. Плещан, Х.В., Карамушка, Л.М., Пірен, М.І. (2018). *Технології лідерства та успішності в сфері туризму : навч.-метод. комплекс*. Київ : Ліра-К.
15. Стеченко, Д.М. (2012). *Управління регіональним розвитком туризму : навч. посібник*. Київ : Знання, 2012.
16. Стратегія розвитку туризму та курортів на період до 2026 року. Схвалено розпорядженням Кабінету Міністрів України від 16 березня 2017 р. № 168-р URL: <https://www.kmu.gov.ua/npas/249826501>
17. Ткаченко, Т. (2018). Розвиток туристично-ресурсного потенціалу України (практичний аспект). *Вісник Київського національного університету культури і мистецтв. Серія: Туризм*, 2, 91–99.
18. Устименко, Л.М., Булгакова, Н.В. (2018). *Регіональне середовище туристичної діяльності: практикум*. Київ : Ліра.
19. Федорченко, В. К., Мініч, І.М. (2021). *Організація туризму в Україні: регіональні аспекти : навч. посібник*. Київ. : Ліра-К.

11. Інформаційні ресурси

1. UNWTO. World Tourism Barometer. Committed to Tourism, Travel and the Millennium Development Goals. URL: <http://www.world-tourism.org>

2. World Tourism Organization UNWTO. URL: <http://www2.unwto.org>.
3. Наукова періодика України. URL: <http://nbuv.gov.ua/taxonomy/term/334>
4. Туристична бібліотека. Все про туризм. URL: <https://tourlib.net/ua.htm>
5. Постанова КМУ №326 від 20.03.2022 «Про затвердження Порядку визначення шкоди та збитків, завданих Україні внаслідок збройної агресії Російської Федерації». URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/326-2022-%D0%BF#n10>
6. Звіт про прямі збитки інфраструктури, непрямі втрати економіки від руйнувань внаслідок військової агресії росії проти України, та попередня оцінка потреб України у фінансуванні відновлення. 2022. URL: <https://kse.ua/ua/russia-will-pay/>
7. Члени Ради Безпеки ООН визнають дії Росії такими, що спрямовані на знищення культурної спадщини українців. URL: https://risu.ua/chleni-radi-bezpeki-oon-viznayutdiyi-rosiyi-takimi-shcho-spryamovani-na-znishchennya-kulturnoyi-spadshchiniukrayinciv_n130916

12. Інструменти, обладнання та програмне забезпечення, використання якого передбачає навчальна дисципліна

Мультимедійне обладнання; програми Microsoft Word, Microsoft Power Point, додатки платформи